לברזל שהטילוהו בתוך האור כל זמן שהוא בתוך האור עושין ממנו כל כלים שירצו אף כך יצה"ר אין לו תקנה אלא בדברי תורה ([שהוא כאש]) בלבד שנאמר (משלי כה) אם רעב שונאך האכילהו לחם ואם צמא השקהו מים כי גחלים אתה חותה על ראשו וה' ישלם לך אל תקרי ישלם לך אלא ישלים לך. רבי יהודה הנשיא אומר אמשול לך משל למה (הדבר דומה) יצר הרע דומה לשני בני אדם שנכנסו לפונדק אחד נתפס אחד מהם משום לסטות אמרו לו מי עמך יכול הוא שיאמר לא היה עמי חברי אלא אומר הואיל ואני נהרג יהרג חברי עמי אף כך אומר יצר הרע הואיל ואני אבוד לעוה"ב (אני) אאבד את (כל) הגוף. רבי שמעון בן יוחי אומר מכאן שאין ישראל רואים פני גיהנם לעולם משלו משל למה"ד למלך ב"ו שהיה לו שדה זבורית באו בני אדם והשכירוה בעשרת כורין חטים בשנה זבלוה עדרוה השקוה וכסחוה ולא הכניסו ממנה אלא כור אחד חטים בשנה אמר להם המלך מהו זה אמרו לו אדונינו המלך אתה יודע בשדה שנתת לנו שמתחלה לא הכנסת ממנה כלום ועכשיו שזבלנוה וכיסחנוה והשקינוה מים לא הכנסנו ממנה אלא כור אחד חטים בלבד. כך עתידים ישראל לומר לפני הקב"ה רבש"ע אתה יודע ביצר הרע שהוא מסית בנו שנא' (תהלים קג) כי הוא ידע יצרנו: **ה** ושנאת הבריות כיצד מלמד שלא יכוין אדם לומר אהוב את החכמים ושנוא את התלמידים אהוב את התלמידים ושנוא את עמי הארץ [אלא אהוב את כולם] ושנוא את האפיקורסין והמסיתים [א] ומדיחין וכן המסורות וכן דוד אמר (תהלים קלט) [ב] משנאיך ה' אשנא ובתקוממיך אתקוטט תכלית שנאה שנאתים לאויבים היו לי [ג] הלא הוא אומר (ויקרא יט) ואהבת לרעך כמוך אני ה' [מה טעם כי אני] בראתיו [ד] ואם עושה מעשה עמך אתה אוהבו ואם לאו אי אתה אוהבו. ר' שמעון בן אלעזר אומר (א) [ה] בשעה של גדולה נאמר דבר זה ואהבת לרעך כמוך אני ה' בראתיו אם אתה אוהבו אני נאמן לשלם לך שכר טוב ואם לאו אני דיין לפרוע:

פרק שבעה עשר

א רבי יוסי אומר יהי ממון חבירך חביב עליך כשלך ([והתקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך): **ב** כיצד מלמד כשם שאדם רואה את ממונו כך יהא רואה את ממון חבירו וכמו שאדם רוצה שלא יצא שם ([רע]) על ממון שלו כך יהיה רוצה שלא יצא שם (רע) על ממון חבירו. [ו] ד"א יהי ממון חבירך חביב עליך כשלך] כיצד בזמן שת"ח נכנס אצלך (לומר שנה לי) אם יש בידך [ז] לשנות שנה לו ואם לאו פטרהו מיד ואל [ח] תקח ממנו את ממונו שנא' (משלי ג) אל תאמר [ט] לך ושוב ומחר אתן ויש אתך: **ג** התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך כיצד בשעה שראה משה רבינו [את בניו] שאין בהן (תורה) שיעמדו בנשיאות אחריו נתעטף ועמד בתפלה אמר לפניו רבש"ע הודיעני (את) מי יכנס [י] את מי יצא בראש כל העם הזה שנאמר (במדבר כז) וידבר משה אל ה' לאמר יפקד ה' אלהי הרוחות לכל בשר איש על העדה אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם. א"ל הקב"ה למשה [קח לך יהושע אמר הקב"ה למשה] לך ועמוד לו תורגמן וידרוש לפניך בראש גדולי ישראל באותה שעה א"ל משה ליהושע יהושע עם זה שאני מוסר לך איני מוסר לך תיישים אלא גדיים (וכבשים) איני מוסר לך [כ] אלא טלאים שעדיין לא נתעסקו במצות ועדיין לא הגיעו לתיישים שנאמר (שיר א) אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים: **ד** (ב) פעם אחת היה רבן יוחנן בן זכאי מהלך בשוק ראה ריבה אחת שמלקטת שעורים מתחת רגלי בהמתן של ערביים אמר לה בתי מי את שתקה שוב אמר לה בתי מי את שתקה אמרה לו המתן לי נתעטפה בשערה [ל] וישבה לפניו אמרה לו רבי בתו של נקדימון בן גוריון אני אמר לה בתי וממון של אביך היכן הוא אמרה לו רבי לאו כדין מתלא מתלין בירושלים מלח ממון חסר ואמרי לה חסד אמר לה של בית חמיך היכן הוא אמרה לו רבי בא זה ואבד זה. באותה שעה אמר להן רבן יוחנן בן זכאי לתלמידיו כל ימי הייתי קורא מקרא הזה אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך בעקבי הצאן [מ] ולא למדתי מה שכתב בו [שנתחייבו] עד שבאתי היום ואמרתי מה שכתב שנתחייבו ישראל לאומה שפלה [ולא באומה שפלה בלבד אלא לגללי בהמתן] שוב אמרה לו רבי זכור אתה כשחתמת על כתובתי אמר להן אמר לתלמידיו העבודה אני חתמתי על כתובתה של ריבה זו והיו קורין בה אלף אלפים דינרי זהב בדינרי צורי [נ]. מימיהם של בית אביה של ריבה זו לא היו נכנסים מבתיהם לבית המקדש עד שפורסין לו כלי מילת: **ה** מעשה בריבה אחת שנשבית היא ועשר שפחותיה ונטלה כותי אחד והיתה מתגדלת ובאת בתוך ביתו יום אחד נתן לה כדה ואמר לה צאי והבא לי מים עמדה אחת משפחותיה ונטלתו ממנה אמר לה (ג) מהו אמרה לו חיי ראשך אדוני אני הייתי מחמש מאות שפחות של אמה של ריבה זו כיון ששמע את דבריה שגרה בת חורין היא ועשר שפחותיה: **ו** שוב מעשה בריבה אחת שנשבית ונטלה כותי אחד והיתה מתגדלת ובאת בתוך ביתו בא לו בעל החלום ואמר לו הוצא ריבה זו מתוך ביתך אמרה לו אשתו אל תוציאנה. שוב בא לו בעל החלום א"ל אם אין אתה מוציאה הריני הורגך עמד והוציאה. והיה מהלך אחריה אמר אלך ואראה מה יהא בסופה של ריבה זו. כשהיא הולכת בדרך צמאתה וירדה לשתות מים על המעיין כיון שהניחה ידה על הכותל יצא עליה נחש ונשכה ומתה והיתה צפה על פני המים ירד ונטלה והעלה וקברה. ובא ואמר לאשתו עם זו שאתה רואה לא כעם עליהם אלא אביהם שבשמים: **ז** וכל מעשיך יהיו לשם שמים לשם תורה שנאמר (משלי ג) בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך: **ח** רבי שמעון אומר הוי זהיר בק"ש ובתפלה וכשאתה מתפלל אל תעשה תפלתך (ד) [ס] שיחה אלא תחנונים לפני הקב"ה שנאמר (יונה ד *) כי אתה אל חנון ורחום ארך אפים ורב חסד וניחם על הרעה. ר"א אומר הוי שקוד ללמוד תורה ודע מה שתשיב לאפיקורוס ודבר אחד בתורה אל תשתכח ממך דע לפני מי אתה עמל ומי הוא בעל [ע] בריתך [ונאמן הוא בעל [פ] בריתך שישלם לך שכר פעולתך]:

פרק שמונה עשר

א ולנגדן (ה) היה ר' יהודה הנשיא מונה שבחן של חכמים של רבי טרפון של ר"ע ושל ר"א בן עזריה ושל ר' יוחנן בן נורי ושל ר' יוסי הגלילי. לרבי טרפון קרא לו גל אבנים וי"א גל של אגוזים כיון שנוטל אדם אחד מהן כולן מתקשקשין ובאין זה על זה כך היה ר' טרפון דומה בשעה שת"ח נכנס אצלו וא"ל שנה לי מביא לו מקרא ומשנה מדרש הלכות ואגדות כיון שיצא מלפניו היה יוצא מלא ברכה וטוב. לר' עקיבא קרא לו אוצר בלום למה רבי

עקיבא

*) נ"א כי חנון ורחום הוא וכ"ה ביואל ב

נוסחת הגר"א

[א] והמדיחין והמסורות: [ב] הלא: [ג] וכן הוא: [ד] לכבודי אם עושה כן אתה: [ה] באזהרה גדולה: [ו] ממון חבירו ובזמן שעני נכנס כו': [ז] ליתן תן לו ופטרהו: [ח] תשהא אותו שנא': [ט] לרעך: [י] ויצא: [כ] איני מוסר לך טלאים אלא כבשים: [ל] ועמדה: [מ] ורעי את גדיותיך על משכנות הרועים ולא ידעתי בו עד עתה אל תקרי גדיותיך אלא גויותיך שכל זמן שישראל עושים רצונו של מקום אין כל אומה ולשון שולטת בהם וכשאין עושים רצונו של מקום מוסרם ביד אומה שפלה ולא ביד אומה שפלה בלבד אלא כי אם תחת רגלי בהמתן: [נ] מבית אביה חוץ משל חמיה: [ס] קבע אלא רחמים ותחנונים: [ע] מלאכתך: [פ] מלאכתך:

הגהות הגרי"ב

(א) נ"א בשבועה: (ב) כתובות דף סו: (ג) נ"א והגר"א מה זו: (ד) נ"א קבע: (ה) גיטין דף סז.:

תומת ישרים. **בדברי** תורה שהן כאש בלבד כצ"ל: **שהוא** מסית. נ"ב נ"א מושל: **ועדיין** לא הגיעו לתיישים וכבשים שנאמר כצ"ל [ולגירסת הגר"א ז"ל לתיישים וטלאים]:

כסא רחמים

[כן היתה גירסתו] לו כל חבריו. כלומר מתקשרים מלשון אעדנו עטרות שכלם מתקשרים כנגדו: **יצר הרע** א"ל תקנה אלא בד"ת. אע"ג דיש סגולות להכניעו כמו אם יהיה עניו באמת ומי שזוכה ליראת שמים כתקונה וכיוצא. כ"ז מועיל לינצל ממנו אבל ע"י עסק התורה מתקן היצה"ר עצמו ועושהו טוב. וז"ש [קדושין דף ל: ב"ב דף טז] בראתי יצה"ר בראתי לו תורה תבלין דכמו שהתבלין מכשירין התבשיל לאכילה כן התורה מכשרת היצה"ר שיעשה טוב. וז"ש יצה"ר אין לו תקנה לו דייקא לעשותו טוב אלא בד"ת:

פרק יז ואל תקח ממנו את ממונו. על לימוד תורה אבל אם מעצמו נותן לך בשביל דורון שרי ומצוה איכא דהנותן דורון לת"ח כאילו הקריב בכורים [כתובות דף קה:] והוא מזכה לנותן ע"ד ושם האיש אשר עשיתי עמו כמש"ל:

הגהות מהריעב"ץ

פרק יז שאין בהם תורה כו'. נ"ב כלומר שיהו ממלאים מקומו הגונים לנשיאות אע"פ שהיו גדולים בתורה בודאי. כי לא להם נכתבו בתורה ונקראו בשם:

בנין יהושע

הגאון המנוח מוהר"ר זרח איידלין ז"ל מפראג בספר אור לישרים ריש דרשה י': **א"ת ישלם.** ששכר מצוה בהאי עלמא ליכא. ומפרש כתב ע"א: **אלא** ישלים לך. כדין הבא לטהר מסייעין אותו וכתב בספר אור החיים על התורה פרשת בראשית ואפילו תאוות היצר הרע בעצמו לכך שתגלה אותו ולזה רמזה הקרא ואליך תשוקתו שאתה תמשול בו ותגלה אותו: **יכול** הוא לומר. לא גנבו וגזלו חבירים אחרים שהיו עמי אלא אני לבדי הייתי במעל ההוא: **אלא** אומר. ולא עשה כן אלא עינו רעה בשל חבירו ומלשין גם כן עליו: **כך** אמר היצר הרע. משום שסופו יאבד מן העולם כד"א בלע המות לנצח (ישעיה כה). מפרש: **שאין** ישראל רואים פני גיהנם. עיין סוף מסכת חגיגה: **שהיה** לו שדה זבורית. וכנוי לגוף החומר שיצה"ר שרוי בו: **זבלוה.** מכניסין להם זבל: **עדרוה.** חופרים בעקרי אילנות: **וכסחוה.** קוצרים ענפים רעים. עיין ריש מ"ק: **ישראל** לומר. שעשינו פעולות רבות בתורה ומע"ט ואתה יודע ביצה"ר כו' ולכך מדייק רשב"י שאין ישראל רואה פני גיהנם ר"ל מי שמכונה בשם ישראל ומתחכם עצמו לעשות פעולות רבות לבער היצה"ר מקרבו: **תכלית** שנאה וגו' לאויבים היו לי. ר"ל כאשר המה אויבים לי עד"ש ריש פ' הולך בדרך תמים וגו': **הרי** ה"א. קושיא היא על שנאת הרשעים: **כי** אני בראתיו. אלהיך אלהיו: **ואם** עושה מעשה עמך. תירוץ הוא וכדאיתא בב"מ דף מ"ח וס"ב ונשיא בעמך לא תאור בעושה מעשה עמך: **בשעה** של גדולה. רשב"א דריש הכא לענין שכר ועונש וכמו שפרש"י פ' וארא אני ה' נאמן לשלם שכר טוב וכו' עד כשהוא אומר אבל הפורענות נאמן ליפרע וכו' כ"כ המפרש וגרס ג"כ רשב"א בשם הגדול נאמר דבר זה: **ותיבת** בראתיו לא גרסי' הכא. א"כ על אהבת רעך נאמן לשלם שכר ראוי שיהיה אהבה ואחוה וריעות ושלום ביניהם:

פרק שבעה עשר רבי יוסי אומר יהי ממון וכו' רואה את ממונו. שלא יבוא לידי היזק כך יחוס על ממון חבירו דהא דהשב אבידה נגע בו ואם אחד רוצה לעשקו ויש כח בידך להצילו הוא בכלל ואהבת. מפרש: **שלא** יצא ש"ר על ממון שלו. שהוא של גזל ורבית ואונאה: **ממון** חבירו. שילמוד ג"כ זכות עליו: **ד"א** יהא ממון וכו' כשלך. כאשר אתה רוצה בממונך שלא יהא בחנם כך אל תקח מחבירך ממונו בחנם: **שנה** לו. מיד שנאמר אל תאמר לך ושוב ומחר אתן היינו ללמוד עמו ואל תתמה על לשון אתן שהרי כל משלי מרמז על התורה. מפרש: **את** ממונו. זה מסברא שלא יקח בחנם ומה שאמר שנאמר אל תאמר קאי ארישא אם יודע הלכה שיאמר לו מיד. מפרש: **שאינה** ירושה לך. שלא תאמר הואיל ואבי חכם ואני בן חכם תורה חוזרת לאכסניא שלה ואיני צריך לבקש אחריה. ר"ב. שכך דרשו רז"ל בבא מציעא דף פ"ה בפסוק לא ימושו מפיך ומפי זרעך ומפי זרע זרעך וגו' מעתה ועד עולם וקמ"ל ר"י דהנ"מ כשיתקן עצמו לכך דמתקיימא בו יותר מבזולתו ואי לאו הכי לא. תוספות יו"ט ועיין תוספות כתובות דף ס"ב ע"ב ד"ה החוט המשולש היינו שלשתן ראו זה את זה וכ"כ בב"ב דנ"ט ע"א: **ועמד** תורגמן וכו'. כשתפטר מן העולם לא יהיו ישראל אומרים בחיי רבך לא היית מדבר ועכשיו אתה מדבר העמידו מן הארץ והושיבו על הספסל. ספרי וילקוט: **תיישים.** הוא כנוי לגדולי צאן: **אלא** גדיים. כלומר קטנים שבקטנים: **וכבשים.** כל שנתו קרוי כבש: **אלא** טלאים. טלה נקרא בעודו בקטנותו: **שנאמר** אם לא תדעי וגו' על משכנות הרועים. ותרגומו דהאי קרא והוי מאלפא לבנהא דמתילין לגדיי עיזין למהך לבית כנישתא ולבית מדרשא ובהוא זכותא יהון מתפרנסין בגלותא עד זמן דאשלח מלכא משיחא ויהי מדבר יתהון בניח על משכנהון הוא בית מקדשא דיבני להון דוד ושלמה רעותי דישראל עכ"ל ואגב אמינא מה שנ"ל עוד פי' דהאי קרא על פי גמרא דברכות דף י"ז וסוטה דכ"א א"ל רב לר"ח נשים במאי זכיין באקרויי בנייהו בי כנישתא ובאתנויי גברייהו בי רבנן ומנטרן לגברייהו עד דאתו מבי רבנן ע"כ ע"ש וז"ש אם לא תדעי לך היפה בנשים ר"ל שלא ידעת ללמוד להם זכות מדבר טוב צאי לך בעקבי הצאן היינו גברייהו ע"ד ואתן צאני צאן מרעיתי ורעי גדיותיך היינו בנייהו על משכנות הרועים לבהמ"ד וק"ל. וכד"א ע"פ דאיתא בספר אור לישרים ממורי הרב הגאון מוה' זרח ז"ל בדרשה י"ד למה אין מספידין נשים עד ואזניך תשמענה דבר וגו' והו"ק: **מהלך** בשוק. כתובות דס"ו ע"ב איתא מעשה בריב"ז שהיה רוכב ע"ג בהמה והיה יוצא מירושלים והיו תלמידיו מהלכין אחריו וכו': **ריבה.** נערה: **מתחת** רגלי בהמתן. שם איתא מבין גללי בהמתן. (שם) וכ"מ לקמן בסוף המעשה: **המתן** לי. שם ליתא זה אלא כיון שראתה אותו נתעטפה בשערה: **וישבה** לפניו. שם איתא ועמדה לפניו אמרה לו רבי פרנסני אמר לה בתי מי את אמרה לו בת נקדימון בן גוריון וכו': **ולא** כדין מתלא מתלין. ולא כך היו מושלים משל בירושלים. רש"י: **מלח** ממון חסר. הרוצה למלוח ממונו כלומר לגרום לו שיתקיים יחסרנו לצדקה תמיד וחסרונו זהו קיומו. רש"י. והמהרש"א כ' ועי"ל כל מי שאינו נותן צדקה כראוי הוא מחסר המלח שהוא קיום ממונו עכ"ל: **ואמרי** לה חסד. יעשה ממנו חסד ושל בית אבא לא עשה צדקה כראוי וכלה ממונו. רש"י: **בא** זה ואיבד זה. לפי שנתערבו בו. רש"י: **בעקבי** הצאן. וסיפא ורעי את גדיותיך א"ת גדיותיך אלא גויותיך. גמרא שם ועי' פרש"י: **לאומה** שפלה. ערביים קרי אומה שפלה ששוכני אהלים הם במדבר. רש"י: **העבודה.** שבועה ועי"ל פ"ח ד"ה א"ל העבודה: **בדינרי** צורי. ליתא התם בגמ' ומוסיף עוד שם חוץ משל חמיה בכה ריב"ז וכו' ע"ש ובמהרש"א: **עד** שפורסין לו. תחת רגליו להלך עליהם. רש"י: **מילת.** בגדי צמר דק ונקי מאד וממנו עושים בגדים אשר יצא שמותם בכל הארץ. צמרי ופשתי (הושע ב) תרגומו כסות מילא עירוך ערך מל: **וכל** מעשיך וכו'. קאי לעיל ר"פ אסיפא של ר' יוסי: **שנא'** בכל דרכיך דעהו. (משלי ג) ואיתא ברכות פרק הרואה דס"ג ויומא דע"ה דרש בר קפרא איזו פרשה קטנה שכל גופי תורה תלוין בה שנאמר בכל דרכיך דעהו וגו' ובש"ע א"ח סי' רל"א מפורש האי קרא שאפי' דברים של רשות כגון האכילה והשתיה וההליכה והישיבה והקימה והתשמיש והשיחה וכל צרכי גופך יהיו כולם לעבודת בוראך או לדבר הגורם עבודתו וכו' ע"ש ואז בודאי הקב"ה יישר אורחותיך: **הוי** זהיר בק"ש. לקרותו בעתו. רש"י. ואיתא בזוהר דברים דף קכ"ב ע"א למדנו כל מי שאינו קורא ק"ש בעונתה יהא בנדוי הובא בספר מעולפת ספירים ביום ד' סימן ז' וכ"כ מוהר"ם אלשיך בפ' ויחי: **ובתפלה.** וכן בתפלה יזהר להתפלל כל תפלה בעונתה. ר"ב. ולפי שהם קבלת עול מ"ש ועבודה לו יתברך לפיכך הזהיר עליהם ביותר וזהו לשון הוי זהיר כי צריך זהירות גדולה. מד"ש ותוי"ט: **אל** תעשה תפלתך שיחה. ר"ל שלא בכוונה כשיחה בעלמא. מפרש. נ"א קבע. כאדם שעליו דבר קבוע ומוטל עליו חובה ואומר כך וכך אני חייב מתי אפרוק מעלי עול זה. רש"י. א"נ קבע כאדם שקובע לו לקרות פרק א' פרשה אחת שאומר אותה בקריאה בעלמא ואינו אומרה בלשון תחנונים כאדם שמבקש רחמים. ר"ב: **אלא** תחנונים. שתהא מכוון דעתך. רש"י: **רחום** וחנון הוא. מכאן שרוצה בתחנונים ומרחם מיד. רש"י: **שקוד.** כד"א לשקוד על דלתותי יום יום (משלי ח) וע"ש בילקוט ובפי' הר"ב סוף סוטה מט"ו: **ודע** מה שתשיב. הודיע שלא הנך אתה אלא להקשות להם על סברתם אלא אם יבואו אליך ויקשו לך דע מה שתשיבם אמנם אתה לא תתחיל לשסות בך את הכלב. כ"כ במד"ש ותוי"ט: **לאפיקורום.** לשון הפקר המבזה את התורה ומחשיבה כאילו היא הפקר. א"נ מבזה עצמו כהפקר ואינו חס על נפשו לחוס שמא תבא עליו הרעה על שמבזה את התורה ולומדיה. ר"ב. וכדאיתא פרק חלק דנ"ט ועמ"ש בס"ד דא"ר פ"כ ד"ה והאפיקורוס וי"ד סקנ"ח ס"כ: **ודבר** א' בתורה אל תשתכח ממך. כלומר אל תאבה ותשמע להאפיקורוס לנטות מדבר א' שבתורה כי מדבר קטן יבא להעביר אותך מדבר גדול ואי אתה יודע מתן שכרן של מצות ועונש העבירות: **דע** לפני מי אתה עמל. בתשובה זו שאתה תשיב לאפיקורוס שלא יפתה לבך לנטות לרעה. ר"ב. והרמב"ם כ' דלפני מוסב אל השי"ת. ודע מי שתעבוד לפניו יודע צפון לבך לכן אע"פ שתלמוד דעת האפיקורסים לדעת איך תשיב עליהם השמר שלא יעלה בלבך דבר מן הדעות ההם אלא שיכוון לבו באמונת השי"ת ע"כ: **ומי** הוא בעל בריתך. כל יכול חופש כל חדרי בטן ובעל יכולת ליתן ולמלאות משאלות לבך לטובה. מפרש:

פרק שמונה עשר ולנגדן. נ"א וכנגדן ר"ל כדרך שריב"ז לעיל היה מונה שבחן של חמשה תלמידיו כך היה ר"י הנשיא מונה שבחן של ה' החכמים: **ר"י** הנשיא. בגיטין ס"ז ע"א איתא איסי בן יהודה היה מונה שבחן וכו' וכדאיתא לקמן בסוף הפרק ומה שחסר כאן גילה כאן וצריכים זה לזה: **גל** אבנים. ל"ג שם בגמרא אלא כי"א גל של אגוזים וכן מביא רש"י שם הלכה זו של אגוזים ע"ש: **אוצר** בלום. סגור מסגירות לבדן מחיצות מחיצה כמו שעושין בתיבות גדולות ליתן חטין מכאן שעורין מכאן עדשים מכאן כמו פיו בלום ורגליו מבולמות בבכורות ד"מ קלוסי"א בלעז. רש"י. והתוס' גרים בסמ"ך בלוס

כמו